

ZAKON

O ZAPOŠLJAVANJU I OSIGURANJU ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

("Sl. glasnik RS", br. 71/2003)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se poslovi zapošljavanja, mere aktivne politike zapošljavanja, prava i obaveze lica koja traže zaposlenje, osniva se Nacionalna služba za zapošljavanje, uređuju uslovi i način osnivanja agencija za zapošljavanje, vođenje evidencija, osiguranje i doprinosi za slučaj nezaposlenosti, postupak za ostvarivanje prava iz osiguranja, nadzor i druga pitanja od značaja za zapošljavanje.

1. Poslovi zapošljavanja

Član 2

Poslovi zapošljavanja, u smislu ovog zakona, jesu:

- 1) obaveštavanje o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje;
- 2) posredovanje u zapošljavanju;
- 3) profesionalna orijentacija i savetovanje o izboru zanimanja;
- 4) organizovanje dodatnog obrazovanja i obuke, u skladu sa zakonom;
- 5) sprovođenje programa i mera aktivne politike zapošljavanja;
- 6) posredovanje za zapošljavanje u inostranstvu;
- 7) izdavanje radne dozvole strancu i licu bez državljanstva.

2. Lice koje traži zaposlenje

Član 3

Lice koje traži zaposlenje, u smislu ovog zakona, je nezaposleno lice (u daljem tekstu: nezaposleni) i zaposleni koji traži promenu zaposlenja.

3. Nezaposleni

Član 4

Nezaposleni, u smislu ovog zakona, je lice od 15 do 65 godina života, sposobno i odmah spremno da radi, koje nije zasnovalo radni odnos ili na drugi način ostvarilo pravo na rad, a koje se vodi na evidenciji nezaposlenih i aktivno traži zaposlenje.

Nezaposleni iz stava 1 ovog člana aktivno traži zaposlenje, ako:

- 1) se javlja Nacionalnoj službi za zapošljavanje (u daljem tekstu: Nacionalna služba), u rokovima propisanim ovim zakonom, radi obaveštavanja o mogućnostima i uslovima zaposlenja i posredovanja u zapošljavanju;
- 2) ne odbija ponuđeno odgovarajuće zaposlenje i odgovarajuće dodatno obrazovanje i obuku, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) se javlja na prijavljenu potrebu za slobodnim poslom;
- 4) traži zaposlenje posredstvom Nacionalne službe, odnosno agencije za zapošljavanje (u daljem tekstu: agencija), ili se neposredno obraća poslodavcu radi zaposlenja.

Na zahtev Nacionalne službe nezaposleni je dužan da dostavi dokaze o aktivnom traženju zaposlenja iz stava 2 tač. 3) i 4) ovog člana.

Poslodavac je dužan da nezaposlenom sa kojim je obavio razgovor o zaposlenju, na osnovu prijavljene potrebe o zapošljavanju ili na inicijativu nezaposlenog koji aktivno traži zaposlenje, izda odgovarajuću ispravu kojom će potvrditi dan, čas i mesto obavljenog razgovora o zapošljavanju.

Član 5

Nezaposlenim, u smislu ovog zakona, ne smatra se redovan učenik, student više škole i osnovnih studija (u daljem tekstu: student), penzionisano lice i zemljoradnik koji obavlja zemljoradničku delatnost i obavezno je osiguran po osnovu katastarskog prihoda.

Nezaposlenim se ne smatra i lice kome miruju prava iz radnog odnosa, u skladu sa zakonom.

4. Poslodavac

Član 6

Poslodavac, u smislu ovog zakona, je domaće ili strano pravno i fizičko lice koje zapošljava, prijavljuje potrebu za zapošljavanjem i plaća osiguranje za slučaj nezaposlenosti (u daljem tekstu: poslodavac).

5. Nosioци zapošljavanja

Član 7

Poslove zapošljavanja iz člana 2 ovog zakona obavlja Nacionalna služba.

Poslove zapošljavanja iz člana 2 tač. 1) - 6) ovog zakona može da obavlja i agencija.

6. Načelo jednake dostupnosti, postupanja i zabrane diskriminacije u zapošljavanju

Član 8

U primeni ovog zakona, drugih propisa i akata Nacionalne službe i agencije, obezbeđuje se licu koje traži zaposlenje jednaka dostupnost poslovima zapošljavanja i jednakost u postupku zapošljavanja, nezavisno od rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, vere, političkog ili drugog mišljenja i opredeljenja, socijalne pripadnosti ili porekla, imovnog stanja, bračnog ili porodičnog stanja, porodične odgovornosti, starosti, članstva u sindikatu, udruženju ili političkoj organizaciji ili od bilo koje druge okolnosti koja može biti osnov diskriminacije, odnosno nejednakog postupanja prema pojedincima među kojima postoje razlike koje nisu u funkciji izvršavanja poslova radnog mesta.

Garantuje se jednaka dostupnost poslovima i jednakost u postupku zapošljavanja žena i muškaraca.

Posebna zaštita određenih kategorija lica (invalidi, maloletna lica, starija lica) nije u suprotnosti sa načelom iz stava 1 ovog člana.

7. Načelo nepristrasnosti

Član 9

Nacionalna služba i agencija obavljaju poslove zapošljavanja nepristrasno u odnosu na lice koje traži zaposlenje i poslodavca.

8. Načelo besplatnosti

Član 10

Nacionalna služba poslove zapošljavanja iz člana 2 ovog zakona obavlja besplatno za lice koje traži zaposlenje i poslodavca, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Agencija poslove zapošljavanja iz člana 2 tač. 1) - 6) ovog zakona obavlja besplatno za nezaposlenog.

9. Aktivna politika zapošljavanja

Član 11

Aktivnom politikom zapošljavanja, u smislu ovog zakona, smatra se donošenje i sprovođenje programa i mera usmerenih ka unapređenju zaposlenosti, odnosno punog, produktivnog i slobodno izabranog zaposlenja.

10. Prava nezaposlenog

Član 12

Nezaposleni ostvaruje pravo na:

- 1) obaveštavanje o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje;
- 2) posredovanje u zapošljavanju;
- 3) profesionalnu orijentaciju i savetovanje o izboru zanimanja;
- 4) dodatno obrazovanje i obuku, u skladu sa zakonom;
- 5) mere aktivne politike zapošljavanja;
- 6) novčanu naknadu za vreme nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom;
- 7) druga prava utvrđena ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

11. Osiguranje za slučaj nezaposlenosti

Član 13

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti (u daljem tekstu: osiguranje) ostvaruje se kao obavezno i dobrovoljno osiguranje.

II POSLOVI ZAPOŠLJAVANJA

1. Sporazum između Nacionalne službe i nezaposlenog

Član 14

Nezaposleni koji duže čeka na zaposlenje ili nezaposleni koji ostvaruje pravo na novčanu naknadu i Nacionalna služba zaključuju sporazum o uslovima, postupku i merama za njegovo zapošljavanje (u daljem tekstu: sporazum).

Sporazum se zaključuje u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

Nezaposleni koji duže čeka na zaposlenje, u smislu ovog zakona, je lice koje se vodi na evidenciji nezaposlenih duže od dve godine.

2. Obaveštavanje

Član 15

Lice koje traži zaposlenje obaveštava se o prijavljenim slobodnim poslovima, uslovima za zasnivanje radnog odnosa, mogućnostima za profesionalnu orijentaciju i savetovanje

o izboru zanimanja, posredovanje u zapošljavanju, dodatno obrazovanje i obuku i drugim pravima utvrđenim ovim zakonom.

Član 16

Nacionalna služba je dužna da, na osnovu prikupljenih podataka od poslodavca o potrebama za zapošljavanjem, obaveštava lice koje traži zaposlenje o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje.

3. Obaveza objavljivanja potreba za zapošljavanjem

Član 17

Nacionalna služba je dužna da, u roku od 24 sata od dobijanja prijave od poslodavca, potrebu za zapošljavanjem oglasi na oglasnoj tabli i internet adresi Nacionalne službe, a ako poslodavac zahteva i u sredstvima javnog informisanja dostupnim građanima u Republici, u roku od pet dana od dana dostavljanja zahteva.

Agencija može javno da objavi potrebu za zapošljavanjem u sredstvima javnog informisanja, na zahtev poslodavca.

Nacionalna služba može da naplati troškove objavljivanja iz stava 1 ovog člana od poslodavca ako poslodavac zahteva da se prijava potrebe za zapošljavanjem objavi u posebnoj formi i određenom sredstvu javnog informisanja.

Agencija može da naplati troškove objavljivanja iz stava 2 ovog člana od poslodavca.

4. Ponuda izbora lica od strane Nacionalne službe

Član 18

Poslodavac može da zahteva da Nacionalna služba neposredno ponudi izbor lica za zasnivanje radnog odnosa.

Ako na evidenciji Nacionalne službe postoji i nezaposleni i zaposleni koji traži promenu zaposlenja, a koji podjednako ispunjavaju uslove koje je odredio poslodavac za zasnivanje radnog odnosa, Nacionalna služba će poslodavcu ponuditi izbor nezaposlenog.

5. Sloboda poslodavca u zapošljavanju

Član 19

Poslodavac samostalno odlučuje o izboru lica za zasnivanje radnog odnosa između onih koje ponudi Nacionalna služba ili agencija i drugog lica koje se neposredno obratilo poslodavcu radi zasnivanja radnog odnosa.

Poslodavac ima pravo da zaposli lice bez posredovanja Nacionalne službe ili agencije.

6. Naknada štete zbog neopravdanog odustajanja od zapošljavanja

Član 20

Poslodavac koji pregovara bez namere da zaključi ugovor o radu ili bez opravdanog razloga odustane od zaključivanja ugovora o radu i svojim ponašanjem kod lica koje traži zaposlenje izazove određene materijalne troškove, odnosno odustajanje od zaposlenja kod drugog poslodavca, odgovara za prouzrokovanu štetu.

Lice koje pregovara sa poslodavcem bez namere da zaključi ugovor o radu ili bez opravdanog razloga odustane od zaključivanja ugovora o radu i svojim ponašanjem prouzrokuje poslodavcu štetu, odgovara za prouzrokovanu štetu.

7. Naknada štete zbog diskriminacije u zapošljavanju

Član 21

Lice koje smatra da je diskriminirano po osnovima iz člana 8 ovog zakona, ima pravo da u sudskom postupku zahteva naknadu štete zbog diskriminacije od poslodavca koji odustane od zasnivanja radnog odnosa.

8. Posredovanje u zapošljavanju

Član 22

Posredovanjem u zapošljavanju, u smislu ovog zakona, smatraju se poslovi i mere kojima se uspostavlja veza između lica koje traži zaposlenje i poslodavca, u cilju zasnivanja radnog odnosa ili zaključenja ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

Poslove posredovanja u zapošljavanju Nacionalna služba i agencija obavljaju na osnovu podataka iz evidencije o nezaposlenom, zaposlenom koji traži promenu zaposlenja, slobodnim poslovima, prijave potrebe za zapošljavanjem, kao i u neposrednoj saradnji sa poslodavcem, nezaposlenim i zaposlenim koji traži promenu zaposlenja.

Poslove iz stava 1 ovog člana Nacionalna služba, odnosno agencija obavlja u zemlji i u inostranstvu.

9. Postupak posredovanja

Član 23

U postupku posredovanja Nacionalna služba, odnosno agencija uzima u obzir uslove za rad na odgovarajućem poslu kod poslodavca, stručnu spremu, zanimanje, znanje i veštine i radne sposobnosti lica koje traži zaposlenje.

Nacionalna služba može, ako postoji sumnja u zdravstvenu sposobnost, da uputi nezaposlenog na ispitivanje zdravstvene sposobnosti.

Podaci o ispitivanju zdravstvene sposobnosti poverljivi su.

Ako u evidenciji nema lica koje u potpunosti ispunjava potrebne uslove, Nacionalna služba je dužna da u roku od tri dana od dana dostavljanja prijave o zapošljavanju obavesti poslodavca o merama koje preduzima ili može preduzeti radi zadovoljenja potrebe za zapošljavanjem.

Troškove ispitivanja zdravstvene sposobnosti nezaposlenog iz stava 2 ovog člana snosi Nacionalna služba.

10. Upućivanje nezaposlenog kod poslodavca

Član 24

Nacionalna služba upućuje nezaposlenog sa evidencije poslodavcu radi izbora za zasnivanje radnog odnosa.

Opštim aktom Nacionalne službe određuju se kriterijumi i drugi uslovi u vezi sa postupkom upućivanja lica koje traži zaposlenje poslodavcu.

Lice koje je Nacionalna služba uputila poslodavcu dužno je da obavesti Nacionalnu službu o razlozima nejavljanja istog dana kada je trebalo da se javi poslodavcu.

U slučaju postojanja opravdanog razloga iz stava 3 ovog člana nezaposleni je dužan da se lično javi i obavesti Nacionalnu službu odmah po prestanku opravdanog razloga.

Član 25

Nacionalna služba na zahtev nezaposlenog koji ostvaruje pravo na materijalno obezbeđenje u skladu sa zakonom, odobrava sredstva radi pokrivanja troškova slanja prijave za zaposlenje, kao i naknadu za javni prevoz radi razgovora o zapošljavanju sa poslodavcem, u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

11. Posredovanje u zapošljavanju u inostranstvu

Član 26

Posredovanje u zapošljavanju u inostranstvu Nacionalna služba, odnosno agencija obavlja u saradnji sa organizacijama za zapošljavanje određenih država, u skladu sa potvrđenim i objavljenim konvencijama Međunarodne organizacije rada i drugim međunarodnim ugovorima.

U postupku posredovanja u zapošljavanju u inostranstvu Nacionalna služba, odnosno agencija dužna je da izveštava lice koje traži zaposlenje o uslovima rada i života, pravima i obavezama na radu, kao i da pruža pomoć u ostvarivanju prava po osnovu rada za slučaj nezaposlenosti posle povratka sa rada u inostranstvu.

12. Naknada za posredovanje

Član 27

Posredovanje u zapošljavanju nezaposlenog agencija obavlja uz naknadu od poslodavca.

Posredovanje u zapošljavanju zaposlenog koji traži promenu zaposlenja agencija može da obavlja uz naknadu.

Troškove posredovanja Nacionalne službe i agencije u zapošljavanju u inostranstvu snosi poslodavac.

Usluge iz oblasti zapošljavanja koje nisu utvrđene ovim zakonom, Nacionalna služba može da obavlja uz naknadu, koju utvrđuje Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: Vlada).

13. Profesionalna orijentacija i savetovanje o izboru zanimanja

Član 28

Profesionalnom orijentacijom, u smislu ovog zakona, smatra se profesionalno savetovanje, informisanje, selekcija i klasifikacija radi pružanja pomoći nezaposlenom i drugom zainteresovanom licu u izboru zanimanja i zaposlenja.

Savetovanjem o izboru zanimanja, u smislu ovog zakona, smatra se pružanje pomoći deci, mladima, nezaposlenima i zaposlenima, pojedinačno ili grupno, pri izboru ili promeni zanimanja, odnosno posla, u obrazovanju, dodatnom obrazovanju i obuci i profesionalnoj rehabilitaciji.

Član 29

Nacionalna služba i agencija obavljaju poslove profesionalne orijentacije i savetovanja o izboru zanimanja.

14. Savetovanje poslodavca i lica koje traži zaposlenje o zakonu i drugim aktima

Član 30

Nacionalna služba je dužna da poslodavcu i licu koje traži zaposlenje sa evidencije pruža savete i pomoć o:

- 1) zakonima, podzakonskim propisima, kolektivnim ugovorima i drugim aktima na snazi, pravima, obavezama i odgovornostima poslodavaca i zaposlenih, kao i njihovih udruženja, koji se odnose na zapošljavanje i osiguranje za vreme nezaposlenosti;
- 2) načinu popunjavanja i dostavljanja Nacionalnoj službi obrazaca i dokumenata.

Nacionalna služba je dužna da pruža savete i pomoć iz stava 1 ovog člana u svakoj organizacionoj jedinici bez obzira na utvrđeni način uvođenja u evidenciju, u skladu sa ovim zakonom.

III DONOŠENJE I SPROVOĐENJE PROGRAMA I MERA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

Član 31

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove rada i zapošljavanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), uz prethodno pribavljeno mišljenje Socijalno-ekonomskog saveta Republike Srbije, donosi program aktivne politike zapošljavanja za Republiku (u daljem tekstu: Program).

Nadležni organ teritorijalne autonomije i lokalne samouprave može da donese program za teritorijalnu autonomiju i lokalnu samoupravu.

Program iz stava 2 ovog člana donosi se u zavisnosti od potreba teritorijalne autonomije i lokalne samouprave i njenog razvoja, broja i profesionalne strukture nezaposlenih, viška zaposlenih, obezbeđenih sredstava i drugih uslova i mogućnosti za njegovo ostvarivanje.

Program za teritorijalnu autonomiju i lokalnu samoupravu iz st. 2 i 3 ovog člana mora da bude u skladu sa Programom.

Programima iz st. 1 i 2 ovog člana uređuju se prioriteti, mere, sredstva i nadležnost za njihovo ostvarivanje, a naročito:

- 1) mere za podsticanje novog zapošljavanja;
- 2) zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih (koji traže prvo zaposlenje, duže čekaju na zaposlenje ili su stariji od 50 godina);
- 3) zapošljavanje izbeglih i raseljenih lica;
- 4) zapošljavanje pripadnika etničkih manjina kod kojih je izraženija stopa nezaposlenosti;
- 5) zapošljavanje i profesionalna rehabilitacija invalida i lica sa smanjenom radnom sposobnošću, u skladu sa zakonom;
- 6) zapošljavanje viška zaposlenih;
- 7) profesionalna pokretljivost;
- 8) samozapošljavanje;
- 9) zapošljavanje na javnim radovima;

10) druge mere za unapređenje zaposlenosti.

U sprovođenju programa iz stava 5 ovog člana u slučaju izraženije stope nezaposlenosti žena obezbeđuje se njihovo odgovarajuće učešće.

Ministarstvo je dužno da najmanje jednom godišnje informiše Vladu o ostvarivanju Programa.

1. Sprovođenje programa

Član 32

Programe iz člana 31 sprovodi Nacionalna služba.

Programe iz člana 31 može da sprovodi i agencija.

Vlada, odnosno nadležni organ teritorijalne autonomije i lokalne samouprave za sprovođenje poslova iz stava 2 ovog člana raspisuje javni poziv za dostavljanje ponude.

2. Finansiranje programa

Član 33

Programi iz člana 31 ovog zakona finansiraju se iz:

- 1) budžeta Republike Srbije;
- 2) sredstava teritorijalne autonomije i lokalne samouprave;
- 3) sredstava poklona, donacija, legata, kredita, kamata i drugih sredstava, u skladu sa zakonom.

Programi i mere aktivne politike zapošljavanja mogu da se finansiraju i iz doprinosa i drugih sredstava Nacionalne službe, u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

Poslodavci, odnosno njihova udruženja, mogu da učestvuju u obezbeđivanju dela sredstava za sprovođenje programa iz člana 31 ovog zakona, u skladu sa zakonom.

3. Podsticanje novog zapošljavanja

Član 34

Poslodavac koji zasnuje radni odnos sa nezaposlenim koji duže čeka na zaposlenje suficitarnog zanimanja ili za čijim zanimanjem ne postoji ili postoji mala potreba za zapošljavanjem na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom, odnosno sa licem iz čl. 31 st. 5 tač. 2) - 6) ovog zakona može da ostvari subvenciju doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti (u

daljem tekstu: obavezno socijalno osiguranje), koje plaća poslodavac, u trajanju do 24 meseca.

Subvencija iz stava 1 ovog člana obezbeđuje se preko Nacionalne službe.

Poslodavac koji zasnuje radni odnos sa dvoje nezaposlenih iz stava 1 ovog člana sa polovinom punog radnog vremena, može da ostvari subvenciju iz stava 1 ovog člana.

Poslodavac koji zasnuje radni odnos sa nezaposlenim iz st. 1 i 3 ovog člana, starijim od 50 godina, može da ostvari subvenciju iz stava 1 ovog člana, u trajanju do 36 meseci.

Subvencija iz st. 1 i 4 ovog člana ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

Član 35

Podsticanje novog zapošljavanja iz člana 34 ovog zakona ostvaruje se na osnovu ugovora koji zaključuju Nacionalna služba i poslodavac.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana naročito se utvrđuju:

- 1) subvencija za obavezno socijalno osiguranje koje plaća poslodavac iz člana 34 ovog zakona;
- 2) vreme isplate subvencije.

Član 36

Ako licu koje je zasnovalo radni odnos u smislu člana 34 ovog zakona poslodavac otkáže ugovor o radu bez krivice zaposlenog pre isteka trostruko dužeg vremena od perioda za koji je isplaćena subvencija, dužan je da vrati celokupan iznos subvencije uz pripadajuću zakonsku kamatu, u roku od 30 dana od dana otkaza.

4. Dodatno obrazovanje i obuka

Član 37

Dodatnim obrazovanjem i obukom, u smislu ovog zakona, smatraju se aktivnosti kojima se nezaposlenom i zaposlenom pruža mogućnost da prema posebnim programima, stekne:

- 1) dodatna znanja i veštine za obavljanje poslova u okviru svog zanimanja;
- 2) stručno osposobljavanje;
- 3) prekvalifikaciju;
- 4) dokvalifikaciju;

5) neophodna znanja i veštine za rad na određenim poslovima;

6) neophodna znanja i veštine za rukovanje sredstvima rada i sredstvima zaštite na radu.

Stručnim osposobljavanjem, u smislu ovog zakona, smatra se sticanje novih znanja i veština za samostalan rad u struci.

Prekvalifikacijom, u smislu ovog zakona, smatra se promena dosadašnjeg zanimanja kojom se obezbeđuju nova potrebna znanja i veštine teorijskim i praktičnim osposobljavanjem, za rad u istom ili nižem stepenu stručne spreme.

Dokvalifikacijom, u smislu ovog zakona, obezbeđuju se nova potrebna znanja i veštine teorijskim i praktičnim osposobljavanjem za rad u višem stepenu stručne spreme u okviru određene grupe zanimanja.

Nezaposleni na evidenciji Nacionalne službe dužan je da prihvati dodatno obrazovanje i obuku na koju ga Nacionalna služba uputi u cilju zapošljavanja ili povećanja mogućnosti za zapošljavanje.

Dodatno obrazovanje i obuku organizuje Nacionalna služba, agencija ili poslodavac.

Član 38

Dodatno obrazovanje i obuka nezaposlenog sprovodi se radi zapošljavanja, stvaranja mogućnosti za zapošljavanje i samozapošljavanje.

Dodatno obrazovanje i obuka sprovodi se na zahtev poslodavca ili za potrebe tržišta rada.

Troškove dodatnog obrazovanja i obuke koje organizuje Nacionalna služba na zahtev poslodavca snosi poslodavac, a troškove dodatnog obrazovanja i obuke za tržište rada snosi Nacionalna služba, u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

Nacionalna služba može da snosi troškove dodatnog obrazovanja i obuke za potrebe poslodavca u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

Troškove dodatnog obrazovanja i obuke koje organizuje agencija na zahtev poslodavca snosi poslodavac, a troškove dodatnog obrazovanja i obuke za tržište rada snosi agencija.

Član 39

Ugovorom zaključenim između Nacionalne službe i nezaposlenog utvrđuju se prava i obaveze nezaposlenog upućenog na dodatno obrazovanje i obuku.

Nezaposleni koga je Nacionalna služba uputila na dodatno obrazovanje i obuku ima pravo na obavezne udžbenike i troškove prevoza u visini utvrđenoj ugovorom iz stava 1 ovog člana.

Član 40

Dodatno obrazovanje i obuku u skladu sa programima iz člana 31 ovog zakona, organizuje Nacionalna služba, agencija ili poslodavac.

Troškovi dodatnog obrazovanja i obuke iz stava 1 ovog člana, finansiraju se u skladu sa članom 33 ovog zakona.

Član 41

U slučaju promene poslodavca ugovorom može da se predvidi da novi poslodavac preuzme obavezu obezbeđivanja sredstava ili dela sredstava za sprovođenje programa dodatnog obrazovanja i obuke.

5. Samozapošljavanje

Član 42

Samozapošljavanje, u smislu ovog zakona, je osnivanje preduzeća, zadruga, radnje, poljoprivrednog gazdinstva ili drugog oblika preduzetništva od strane nezaposlenog ili udruživanjem više nezaposlenih.

Nezaposleni koji se samozapošljava može da ostvari pravo na:

- 1) isplatu jednokratne novčane naknade za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) subvenciju za samozapošljavanje, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) dodatno obrazovanje i obuku;
- 4) pomoć poslovnog centra, u skladu sa ovim zakonom.

Jednokratna isplata novčane naknade

Član 43

Na zahtev nezaposlenog Nacionalna služba može da isplati novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti u jednokratnom iznosu radi samozapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

Jednokratna isplata novčane naknade za samozapošljavanje vrši se na osnovu ugovora koji zaključuju nezaposleni i Nacionalna služba.

Ugovorom iz stava 2 ovog člana utvrđuju se prava i obaveze nezaposlenog i Nacionalne službe.

Korisnik sredstava dužan je da, u roku od 60 dana od dana zaključivanja ugovora, dostavi Nacionalnoj službi dokaz o namenskoj upotrebi sredstava za samozapošljavanje.

Raskid ugovora i povraćaj sredstava

Član 44

Ako korisnik sredstava iz člana 43 ovog zakona nije u mogućnosti da namenski iskoristi sredstva ili sredstva iskoristi nenamenski, i ako u roku od 60 dana ne dostavi Nacionalnoj službi dokaz o namenskoj upotrebi sredstava, dužan je da vrati iznos jednokratne novčane naknade, uvećan za iznos zakonom utvrđene kamate, u roku od 15 dana od dana donošenja rešenja Nacionalne službe o povraćaju sredstava.

Nacionalna služba dužna je da rešenje o povraćaju sredstava donese u roku od 15 dana od dana dostavljanja obaveštenja da sredstva ne mogu biti namenski iskorišćena, odnosno od dana utvrđivanja da su sredstva nenamenski iskorišćena, a najkasnije u roku od 15 dana od isteka roka za podnošenje dokaza o namenskoj upotrebi sredstava.

Korisniku sredstava iz stava 1 ovog člana Nacionalna služba nastavlja da isplaćuje novčanu naknadu za nezaposlenost, u skladu sa ovim zakonom, za preostalo vreme od dana izmirenja obaveze.

Subvencija za samozapošljavanje

Član 45

Ministar nadležan za poslove rada i zapošljavanja (u daljem tekstu: ministar) bliže uređuje način i postupak za ostvarivanje prava na subvenciju, kao i visinu subvencije iz člana 42 stav 2 tačka 2) ovog zakona.

Isplata sredstava iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu ugovora koji nezaposleni zaključuje sa Nacionalnom službom.

Ugovorom se utvrđuju prava i obaveze Nacionalne službe i nezaposlenog.

Raskid ugovora i povraćaj sredstava vrši se na način utvrđen u članu 44 ovog zakona.

6. Poslovni centar

Član 46

U sastavu Nacionalne službe organizuje se poslovni centar za pružanje pomoći pri samozapošljavanju, u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

7. Klub za traženje posla

Član 47

U sastavu Nacionalne službe organizuje se klub za traženje posla, u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

Nezaposleni u klubu za traženje posla stiče znanja, sposobnosti i veštine za traženje posla.

Klub za traženje posla obezbeđuje informacije o slobodnim poslovima, uslovima i mogućnostima za zapošljavanje, individualnom i grupnom savetovanju, pružanje pomoći u nalaženju posla.

8. Zapošljavanje van mesta prebivališta

Član 48

Nezaposleni koji posredstvom Nacionalne službe ili na drugi način zasnuje radni odnos van mesta prebivališta, može da ostvari pravo na jednokratnu novčanu pomoć za naknadu putnih i troškova selidbe, u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

9. Zapošljavanje i profesionalna rehabilitacija invalida

Član 49

Invalidno lice i lice sa smanjenom radnom sposobnošću (u daljem tekstu: invalid) zapošljava se pod posebnim uslovima, u skladu sa zakonom.

Prava invalida

Član 50

Nezaposleni invalid na evidenciji Nacionalne službe može da ostvari pravo na:

- 1) stručnu pomoć pri utvrđivanju preostale radne sposobnosti i izboru zanimanja;
- 2) profesionalnu rehabilitaciju;
- 3) učešće u finansiranju opremanja radnog mesta za rad invalida.

Profesionalna rehabilitacija iz stava 1 ovog člana je sticanje znanja i veština potrebnih za zapošljavanje invalida.

Prava iz tač. 2) i 3) ovog člana ostvaruju se u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

10. Zapošljavanje na javnim radovima

Član 51

Javni radovi, u smislu ovog zakona, su radovi:

- 1) u socijalnim, humanitarnim, kulturnim i drugim delatnostima;
- 2) na održavanju i obnavljanju javne infrastrukture;
- 3) na održavanju i zaštiti životne sredine i prirode;
- 4) od opšteg interesa koji ne spadaju u redovnu delatnost javnog preduzeća, odnosno javno preduzeće nije u mogućnosti da ih obavi.

Raspisivanje javnih radova

Član 52

Za javne radove od interesa za Republiku javni poziv za organizovanje javnih radova upućuje Vlada, a za javne radove od interesa za teritorijalnu autonomiju, odnosno lokalnu samoupravu izvršni organ teritorijalne autonomije, odnosno lokalne samouprave.

Finansiranje javnih radova

Član 53

Sredstva za organizovanje javnih radova obezbeđuju se iz budžeta Republike, odnosno teritorijalne autonomije ili lokalne samouprave, kao i iz poklona, donacija, legata, kredita i drugih sredstava obezbeđenih za ovu namenu.

Organizovanje javnih radova

Član 54

Odluku o organizovanju i sprovođenju javnih radova od interesa za Republiku donosi Vlada.

Odluku o organizovanju i sprovođenju javnih radova od interesa za teritorijalnu autonomiju, odnosno lokalnu samoupravu donosi izvršni organ teritorijalne autonomije odnosno lokalne samouprave.

Organ nadležan za donošenje odluke iz st. 1 i 2 ovog člana dužan je da pre donošenja odluke zatraži mišljenje Saveta za zapošljavanje Republike Srbije ili saveta za zapošljavanje na nivou teritorijalne autonomije ili lokalne samouprave.

Zapošljavanje na javnim radovima

Član 55

Nacionalna služba određuje nezaposlenog za obavljanje posla kod poslodavca u skladu sa ugovorom koji zaključuju organ koji donosi odluku o organizovanju i sprovođenju javnih radova i poslodavac.

Nacionalna služba utvrđuje učešće nezaposlenih na javnim radovima, a naročito:

- 1) korisnika novčane naknade;
- 2) koji duže čekaju na zaposlenje;
- 3) starijih od 50 godina života;
- 4) žena;
- 5) nezaposlenih u stanju socijalne potrebe, u skladu sa zakonom.

Član 56

Poslodavac koji organizuje javne radove zaključuje sa nezaposlenim koga uputi Nacionalna služba ugovor o radu na određeno vreme.

11. Obaveštavanje o ostvarivanju Programa

Član 57

Poslodavac kome je povereno organizovanje javnih radova iz člana 54 ovog zakona dužan je da uvek, a najmanje dva puta godišnje, na zahtev Vlade, Ministarstva, odnosno izvršnog organa teritorijalne autonomije, odnosno lokalne samouprave, dostavi izveštaj o ostvarivanju poverenih programa zapošljavanja na javnim radovima.

IV NOSIOCI ZAPOŠLJAVANJA

1. Nacionalna služba za zapošljavanje

Član 58

Osniva se Nacionalna služba za zapošljavanje.

Pokrajinska služba za zapošljavanje (u daljem tekstu: Pokrajinska služba) osniva se kao organizaciona jedinica Nacionalne službe, u skladu sa zakonom.

Član 59

Nacionalna služba je ustanova koja ima status organizacije za socijalno osiguranje, u kojoj se obavljaju poslovi kojima se obezbeđuje ostvarivanje prava građanina na zaposlenje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti i druga prava, u skladu sa ovim zakonom.

Sedište Nacionalne službe je u Beogradu.

Nacionalna služba upisuje se u sudski registar, u skladu sa zakonom.

Član 60

Nacionalna služba obavlja sledeće poslove, i to:

- 1) vođenje evidencija u skladu sa zakonom;
- 2) osiguranje zaposlenog;
- 3) ostvarivanje prava po osnovu osiguranja;
- 4) posredovanje u zapošljavanju;
- 5) zapošljavanje u inostranstvu;
- 6) izdavanje dozvole za rad strancu i licu bez državljanstva;
- 7) profesionalnu orijentaciju i savetovanje o izboru zanimanja;
- 8) organizovanje dodatnog obrazovanja i obuke;
- 9) kontrolu prijave na osiguranje;
- 10) kontrolu od značaja za sticanje statusa nezaposlenog i ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti;
- 11) organizovanje i sprovođenje dobrovoljnog osiguranja.

Nacionalna služba sprovodi programe iz člana 31 ovog zakona.

Pored poslova iz st. 1 i 2 ovog člana, Nacionalna služba obavlja stručno-organizacione, upravne, ekonomsko-finansijske i druge opšte poslove u oblasti zapošljavanja i osiguranja, u skladu sa ovim zakonom, statutom i drugim aktima Nacionalne službe.

Organi Nacionalne službe

Član 61

Organi Nacionalne službe su upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

Upravni odbor

Član 62

Upravni odbor Nacionalne službe ima 15 članova.

Predsednika i članove upravnog odbora Nacionalne službe imenuje i razrešava Vlada.

Po jednog člana upravnog odbora predlažu: reprezentativni sindikati za teritoriju Republike; reprezentativna udruženja poslodavaca za teritoriju Republike i organizacije nezaposlenih organizovane za teritoriju Republike, u skladu sa zakonom.

Jedan član upravnog odbora predlaže se iz redova zaposlenih u Nacionalnoj službi, na način utvrđen statutom Nacionalne službe.

Član 63

Upravni odbor i predsednik upravnog odbora imenuju se na period utvrđen statutom Nacionalne službe.

Delokrug poslova

Član 64

Upravni odbor donosi:

- 1) statut Nacionalne službe;
- 2) opšte akte Nacionalne službe;
- 3) program rada Nacionalne službe;
- 4) finansijski plan Nacionalne službe.

Član 65

Upravni odbor odlučuje:

- 1) poslovanju Nacionalne službe;
- 2) korišćenju sredstava Nacionalne službe, u skladu sa zakonom;
- 3) usvaja izveštaj o poslovanju i završni račun Nacionalne službe;
- 4) utvrđuje stope doprinosa, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) drugim pitanjima, u skladu sa ovim zakonom i statutom Nacionalne službe.

Stope doprinosa iz stava 1 tačka 4) ovog člana, objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 66

Upravni odbor podnosi Vladi izveštaj o poslovanju i završni račun Nacionalne službe, u skladu sa zakonom.

Član 67

Vlada daje saglasnost na statut i program rada Nacionalne službe.

Narodna skupština Republike Srbije daje saglasnost na finansijski plan Nacionalne službe.

Završni račun Nacionalne službe utvrđuje se u skladu sa zakonom.

Nadzorni odbor

Član 68

Nadzorni odbor Nacionalne službe ima tri člana.

Predsednika i članove nadzornog odbora Nacionalne službe imenuje i razrešava Vlada.

Predsednik i članovi nadzornog odbora imenuju se na period utvrđen statutom Nacionalne službe.

Delokrug poslova

Član 69

Nadzorni odbor:

- 1) vrši nadzor nad zakonitošću rada upravnog odbora i direktora;
- 2) utvrđuje da li su periodični obračun i završni račun u skladu sa zakonom i drugim propisima;
- 3) utvrđuje da li se poslovne knjige i druga dokumenta vode uredno i u skladu sa propisima;
- 4) obavlja druge poslove u skladu sa statutom Nacionalne službe.

Način rada kao i druga pitanja od značaja za rad nadzornog odbora uređuju se statutom Nacionalne službe.

Direktor Nacionalne službe

Član 70

Direktora Nacionalne službe imenuje upravni odbor Nacionalne službe, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Delokrug poslova

Član 71

Direktor Nacionalne službe rukovodi Nacionalnom službom.

Direktor Nacionalne službe:

- 1) organizuje rad i poslovanje u Nacionalnoj službi;
- 2) predstavlja i zastupa Nacionalnu službu;
- 3) izvršava odluke upravnog odbora Nacionalne službe;
- 4) donosi akt o organizaciji i sistematizaciji poslova u Nacionalnoj službi, uz prethodnu saglasnost upravnog odbora;
- 5) rukovodi radom zaposlenih u Nacionalnoj službi;
- 6) vrši druge poslove utvrđene statutom Nacionalne službe.

Stručna služba Nacionalne službe

Član 72

Poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim aktima Nacionalne službe, obavljaju zaposleni u Nacionalnoj službi.

Član 73

Nadzor nad zakonitošću rada i akata Nacionalne službe vrši Ministarstvo.

Finansiranje Nacionalne službe

Član 74

Prihod Nacionalne službe čine sredstva:

- 1) doprinosa za obavezno osiguranje;
- 2) doprinosa za dobrovoljno osiguranje;
- 3) iz budžeta Republike;
- 4) ostvarena prodajom društvenog kapitala i prodajom društvenih preduzeća ili njihovih delova, u skladu sa zakonom;
- 5) ostvarena izdavanjem, odnosno prometom hartija od vrednosti, u skladu sa zakonom;
- 6) ostvarena ulaganjem kapitala;

7) domaćih i inostranih kredita i zajmova, u skladu sa zakonom;

8) poklona, donacija i legata;

9) druga sredstva ostvarena u skladu sa zakonom.

2. Agencija

Član 75

Agencije mogu da osnivaju fizička i pravna lica, u skladu sa zakonom.

Agencija poslove zapošljavanja iz člana 2 tač. 1) - 6) obavlja u skladu sa ovim zakonom.

Agencija ne može da se bavi poslovima zapošljavanja maloletnih lica, kao i poslovima zapošljavanja sa povećanim rizikom.

Agencija ne može da za vreme štrajka posreduje u zapošljavanju nezaposlenog na poslovima učesnika štrajka, osim na poslovima za koje nije obezbeđen minimum procesa rada, u skladu sa zakonom.

Dozvola za rad agencija

Član 76

Agencija se upisuje u registar nadležnog organa, uz prethodno pribavljenu dozvolu za rad od strane Ministarstva.

Dozvolu za rad agenciji Ministarstvo izdaje na osnovu pismenog zahteva, uz koji se dostavljaju dokazi o ispunjavanju uslova za dobijanje dozvole.

Dozvolu za rad Ministarstvo izdaje ako agencija ispunjava uslove u pogledu prostorne i tehničke opremljenosti i stručne osposobljenosti zaposlenih.

Ministarstvo odlučuje o podnetom zahtevu u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Prostorne i tehničke uslove za rad agencije i sadržinu dozvole iz stava 3 ovog člana, propisuje ministar.

Pod stručno-osposobljenim licem iz stava 3 ovog člana, smatra se zaposleni u agenciji koji ima najmanje srednji stepen stručne spreme i položen ispit za rad u zapošljavanju.

Za izdavanje dozvole za rad, agencija plaća naknadu čiju visinu utvrđuje Vlada.

Sredstva ostvarena od naknade iz stava 7 ovog člana koriste se za aktivne mere zapošljavanja.

Važenje dozvole

Član 77

Dozvola za rad agencije izdaje se za period od tri godine i može se produžiti.

Oduzimanje dozvole

Član 78

Dozvolu za rad agenciji oduzima Ministarstvo, u skladu sa zakonom, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove iz člana 76 ovog zakona;
- 2) vrši poslove zapošljavanja iz člana 2 tač. 1) - 6) u suprotnosti sa ovim zakonom.

Registar izdatih dozvola

Član 79

Ministarstvo vodi registar izdatih dozvola za rad i formira bazu podataka o osnovanim agencijama.

3. Saradnja Nacionalne službe i agencija

Član 80

Nacionalna služba i agencija dužne su da sarađuju u interesu nezaposlenog i poslodavca, radi obavljanja poslova zapošljavanja i sprovođenja programa i mera aktivne politike zapošljavanja.

Ministarstvo je dužno da pruža pomoć u ostvarivanju saradnje između Nacionalne službe i agencija.

Nacionalna služba i agencije sporazumno donose kodeks profesionalnog ponašanja zaposlenih u Nacionalnoj službi i agenciji.

4. Ispit za rad u zapošljavanju

Član 81

Zaposleni u Nacionalnoj službi i agenciji polažu ispit za rad u zapošljavanju, pred komisijom koju obrazuje ministar.

Način i program polaganja ispita za rad u zapošljavanju propisuje ministar.

V SAVET ZA ZAPOŠLJAVANJE

1. Republički savet

Član 82

Republički savet za zapošljavanje (u daljem tekstu: Republički savet) osniva Vlada.

Republički savet sastoji se od predstavnika Vlade, reprezentativnih sindikata, reprezentativnih udruženja poslodavaca na nivou Republike, predstavnika Nacionalne službe, agencije, predstavnika udruženja u oblasti od značaja za zapošljavanje, kao i stručnjaka za oblast zapošljavanja.

Delokrug poslova

Član 83

Republički savet daje mišljenja i preporuke Vladi u vezi sa:

- 1) sadržinom Programa;
- 2) organizovanjem javnih radova i radnog angažovanja nezaposlenih i u izvođenju javnih radova;
- 3) ekonomskom, socijalnom i demografskom politikom i politikom Vlade u oblasti zapošljavanja;
- 4) nacrtima zakona i drugih propisa koji se odnose na zapošljavanje, rad i socijalno osiguranje;
- 5) dodatnim obrazovanjem i obukom.

2. Pokrajinski savet za zapošljavanje

Član 84

Pokrajinski savet za zapošljavanje (u daljem tekstu: Pokrajinski savet) može da osnuje nadležni organ teritorijalne autonomije.

Pokrajinski savet sastoji se od predstavnika teritorijalne autonomije, predstavnika reprezentativnih sindikata, reprezentativnih udruženja poslodavaca, Pokrajinske službe, agencije, predstavnika udruženja od značaja za oblast zapošljavanja na nivou teritorijalne autonomije i stručnjaka za oblast zapošljavanja.

3. Lokalni savet za zapošljavanje

Član 85

Lokalni savet za zapošljavanje (u daljem tekstu: Lokalni savet) može da osnuje nadležni organ lokalne samouprave.

Lokalni savet sastoji se od predstavnika lokalne samouprave, predstavnika reprezentativnih sindikata, reprezentativnih udruženja poslodavaca, predstavnika

organizacione jedinice Nacionalne službe, agencije, kao i predstavnika udruženja od značaja za oblast zapošljavanja, na nivou grada, odnosno opštine i stručnjaka za oblast zapošljavanja.

Član 86

Pokrajinski i Lokalni savet daju mišljenja i preporuke nadležnom organu teritorijalne autonomije i lokalne samouprave u vezi sa:

- 1) donošenjem programa;
- 2) organizovanjem javnih radova i radnim angažovanjem nezaposlenih u izvođenju javnih radova;
- 3) dodatnim obrazovanjem i obukom;
- 4) drugim pitanjima od interesa za zapošljavanje.

Član 87

U radu saveta iz čl. 82, 84 i 85 ovog zakona mogu učestvovati udruženja koja se bave zaštitom interesa određenih kategorija nezaposlenih (invalida, etničkih manjina, učesnika oružanih sukoba, žena, omladine i sl.), bez prava glasa.

VI EVIDENCIJE

Član 88

Nacionalna služba vodi evidencije o licima koja traže zaposlenje i poslodavcima, u skladu sa ovim zakonom i propisima o evidenciji u oblasti rada.

Član 89

Nacionalna služba vodi evidenciju o licima koja traže zaposlenje prema jedinstvenom matičnom broju građana, u skladu sa zakonom i propisima o evidenciji u oblasti rada.

Uvođenje u evidenciju

Član 90

Nezaposleni se lično prijavljuje Nacionalnoj službi prema prebivalištu ili prema mestu prestanka radnog odnosa, ako u tom mestu ima boravište.

Strani državljanin ili lice bez državljanstva može da se prijavi kao nezaposleni ako ima odobrenje za stalni ili privremeni boravak.

Nezaposleni je dužan da obavesti Nacionalnu službu o promeni prebivališta u roku od pet dana od dana promene prebivališta.

Zaposleni se može prijaviti Nacionalnoj službi radi promene zaposlenja, odnosno radi savetovanja, obaveštavanja ili posredovanja, bez obaveze redovnog javljanja Nacionalnoj službi.

Sadržinu i način vođenja evidencija Nacionalne službe propisuje ministar.

Obaveza nezaposlenog prema Nacionalnoj službi

Član 91

Nezaposleni je dužan da se lično javlja Nacionalnoj službi najmanje jednom u tri meseca i na svaki poziv Nacionalne službe.

Nezaposleni koji ostvaruje pravo na novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti (u daljem tekstu: novčana naknada) dužan je da se lično javlja Nacionalnoj službi svakih trideset dana i na svaki poziv Nacionalne službe i da dokaže da aktivno traži zaposlenje na način utvrđen ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

Član 92

Nezaposleni koji ostvaruje prava utvrđena ovim zakonom dužan je da obavesti Nacionalnu službu o svakoj promeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava, najkasnije u roku od pet dana od nastanka promene.

Brisanje iz evidencije

Član 93

Nezaposleni se briše sa evidencije ako bez opravdanog razloga ne izvršava obaveze prema Nacionalnoj službi, i to:

- 1) ne javi se Nacionalnoj službi u roku iz člana 91 ovog Zakona;
- 2) ne odazove se na poziv Nacionalne službe;
- 3) na zahtev Nacionalne službe ne dostavi dokaz o aktivnom traženju zaposlenja;
- 4) odbije ponuđeno odgovarajuće zaposlenje ili ponuđeno učešće u programu aktivnih mera za zapošljavanje;
- 5) ne javi se poslodavcu kome ga uputi Nacionalna služba;
- 6) odbije dodatno obrazovanje i obuku;
- 7) svojom krivicom prekine, odnosno ne završi dodatno obrazovanje i obuku.

Nezaposleni se briše sa evidencije danom neizvršavanja obaveze utvrđene u stavu 1 tač. 1) - 7).

Nezaposleni se briše sa evidencije ako obavlja rad bez zaključenog ugovora o radu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima.

Odgovarajuće zaposlenje iz stava 1 tačka 4) ovog člana je zaposlenje u istom stepenu stručne spreme i zanimanju nezaposlenog u prva tri meseca na evidenciji nezaposlenih.

Po isteku roka od tri meseca, odgovarajuće zaposlenje je ponuđeno zaposlenje u zanimanju, uzimajući u obzir stečeno radno iskustvo i situaciju na tržištu rada.

Posle devet meseci na evidenciji nezaposlenih, odgovarajuće zaposlenje je svako ponuđeno zaposlenje.

U slučaju postojanja opravdanog razloga iz stava 1 ovog člana nezaposleni je dužan da se lično javi i obavesti Nacionalnu službu odmah po prestanku opravdanog razloga.

Prestanak vođenja evidencije

Član 94

Evidencija o nezaposlenom prestaje da se vodi ako:

- 1) se odjavi sa evidencije;
- 2) zasnuje radni odnos sa punim radnim vremenom;
- 3) izjavi da se zapošljava uz pomoć sredstava dobijenih u tu svrhu;
- 4) samostalno počne da obavlja preduzetničku delatnost ili profesionalnu delatnost;
- 5) osnuje preduzeće ili drugo pravno lice;
- 6) postane vlasnik ili većinski suvlasnik u poljoprivrednom gazdinstvu;
- 7) postane učenik ili student;
- 8) ispuni uslove za sticanje prava na penziju, u skladu sa zakonom;
- 9) navršši 65 godina života;
- 10) postane potpuno nesposoban za rad u skladu sa zakonom;
- 11) stupi na izdržavanje kazne zatvora, izrečene mere bezbednosti, vaspitne ili zaštitne mere, u trajanju dužem od šest meseci;
- 12) prestane odobrenje za stalni ili privremeni boravak strancu;
- 13) u slučaju smrti.

Mirovanje prava

Član 95

Prava i obaveze miruju nezaposlenom:

- 1) za vreme odsluženja ili dosluženja vojnog roka;
- 2) za vreme izdržavanja kazne zatvora, izrečene mere bezbednosti, vaspitne ili zaštitne mere, u trajanju do šest meseci;
- 3) ako boravi u inostranstvu u slučaju kada je njegov bračni drug upućen na rad u inostranstvo u okviru međunarodno-tehničke ili prosvetno-kulturne saradnje u diplomatska, konzularna i druga predstavništva.

Nezaposleni je dužan da se javi Nacionalnoj službi u roku od deset dana od dana prestanka razloga iz stava 1 ovog člana.

Ponovno uvođenje u evidenciju

Član 96

Nezaposleni koji je brisan iz evidencije zbog neizvršenja obaveze prema Nacionalnoj službi iz člana 93 stav 1 tač. 1) - 7) ovog zakona ima pravo ponovo da se uvede u evidenciju Nacionalne službe po isteku roka od tri meseca od dana prestanka vođenja evidencije.

Nezaposleni koji bez ugovora o radu obavlja rad kod poslodavca, za vreme za koje ostvaruje pravo na novčanu naknadu, ima pravo ponovo da se uvede u evidenciju Nacionalne službe po isteku roka od devet meseci od dana prestanka vođenja evidencije, a drugi nezaposleni po isteku roka od šest meseci od dana prestanka vođenja evidencije.

Pravo na uvid u podatke koji se vode u evidenciji

Član 97

Nezaposleni ima pravo na uvid u lične podatke koji se o njemu vode na evidenciji Nacionalne službe i da zahteva ispravku netačnih podataka.

Posebne evidencije

Član 98

Nacionalna služba vodi posebne evidencije o:

- 1) slobodnim poslovima;

- 2) zaposlenom koji traži promenu zaposlenja;
- 3) nezaposlenom strancu ili licu bez državljanstva koji ima dozvolu boravka;
- 4) državljaninu Republike Srbije na radu u inostranstvu, uz posredovanje Nacionalne službe;
- 5) poslodavcu;
- 6) osiguranim licima za slučaj nezaposlenosti.

Evidencije iz stava 1 ovog člana vode se u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

Evidencija o poslodavcima

Član 99

Nacionalna služba vodi evidenciju o poslodavcima prema sedištu poslodavca.

Evidencija o poslodavcima obavezno sadrži podatke o: nazivu i firmi poslodavca; sedištu i adresi; matičnom broju iz jedinstvene evidencije poslodavaca; šifri delatnosti i vrsti delatnosti; broju zaposlenih; potrebi za zapošljavanjem i vrsti usluga koje poslodavac želi da koristi u Nacionalnoj službi.

Član 100

Poslodavac je dužan da prijavi Nacionalnoj službi:

- 1) potrebu za zapošljavanjem;
- 2) zasnivanje radnog odnosa i zaključivanje ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova, osim u slučaju zaključivanja ugovora o privremenim i povremenim poslovima preko omladinske ili studentske zadruge;
- 3) osiguranje zaposlenog;
- 4) prestanak radnog odnosa;
- 5) prestanak osiguranja.

Član 101

Poslodavac može da prijavi potrebu za zapošljavanjem i agenciji.

Prijava potrebe za zapošljavanjem

Član 102

Prijavu potrebe za zapošljavanjem poslodavac dostavlja Nacionalnoj službi na obrascu, koji propisuje ministar.

Prijava potrebe za zapošljavanjem obavezno sadrži podatke o poslodavcu, vrsti i opisu poslova, posebnim uslovima rada, zaradi, vrsti i trajanju radnog odnosa, mestu rada i ne sme da sadrži uslove diskriminatorne prirode.

Poslodavac može prijavu potrebe za zapošljavanjem da dostavi elektronskom poštom.

Prijava o zasnivanju i prestanku radnog odnosa i osiguranju za slučaj nezaposlenosti

Član 103

Prijavu o zasnivanju radnog odnosa i osiguranju poslodavac dostavlja Nacionalnoj službi na propisanom obrascu u roku od pet radnih dana od dana zaključivanja ugovora o radu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima.

Prijavu o prestanku radnog odnosa i osiguranju poslodavac dostavlja Nacionalnoj službi na propisanom obrascu u roku od pet radnih dana od dana prestanka radnog odnosa.

VII OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

1. Obavezno osiguranje

Član 104

Obaveznim osiguranjem obezbeđuju se prava za slučaj nezaposlenosti, i to:

- 1) novčana naknada;
- 2) zdravstveno osiguranje i penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu sa zakonom;
- 3) druga prava u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom Nacionalne službe.

Obavezno osiguranje, u smislu ovog zakona, je obavezno učešće zaposlenog, poslodavca i lica koje samostalno obavlja delatnost u obezbeđivanju sredstava za ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti.

Član 105

Obavezno osigurano lice za slučaj nezaposlenosti kod Nacionalne službe je:

- 1) zaposleni koji u skladu sa propisima o radu ostvaruje zaradu odnosno naknadu zarade;
- 2) lice koje obavlja privremene i povremene poslove, osim lica iz člana 5 stav 1 ovog zakona;

- 3) izabrano ili imenovano lice koje za svoj rad prima platu, odnosno naknadu plate;
- 4) fizičko lice koje u skladu sa zakonom samostalno obavlja privrednu i drugu delatnost kao osnovno zanimanje (u daljem tekstu: preduzetnik);
- 5) osnivač, odnosno suosnivač preduzeća.

Finansiranje obaveznog osiguranja

Član 106

Sredstva za ostvarenje prava iz obaveznog osiguranja obezbeđuju se iz doprinosa za obavezno osiguranje (u daljem tekstu: doprinos) koji plaćaju lica iz člana 105 ovog zakona i poslodavac, kao i drugih sredstava obezbeđenih u skladu sa zakonom.

2. Dobrovoljno osiguranje

Član 107

Dobrovoljno osiguranje, u smislu ovog zakona, je osiguranje lica koje nije obavezno osigurano za slučaj nezaposlenosti, kao i lica koje je obavezno osigurano za slučaj nezaposlenosti radi obezbeđenja većeg obima prava od prava koja se ostvaruju obaveznim osiguranjem, i drugih prava koja nisu utvrđena obaveznim osiguranjem.

Lice iz stava 1 ovog člana može se dobrovoljno osigurati, u skladu sa ovim zakonom, pod uslovima utvrđenim opštim aktom Nacionalne službe.

Lice koje je dobrovoljno osigurano stiče i ostvaruje prava pod uslovima, na način i u obimu utvrđenim opštim aktom Nacionalne službe.

3. Pravo na novčanu naknadu

Član 108

Obavezno osigurana lica iz člana 105 ovog zakona imaju pravo na novčanu naknadu ako su bila osigurana najmanje 12 meseci neprekidno ili s prekidima u poslednjih 18 meseci.

Neprekidnim osiguranjem iz stava 1 ovog člana smatra se i prekid osiguranja kraći od 30 dana.

Član 109

Nezaposleni ima pravo na novčanu naknadu u slučaju :

- 1) prestanka potrebe za obavljanjem poslova, u skladu sa zakonom;
- 2) stečaja, likvidacije i u svim drugim slučajevima prestanka rada poslodavca, u skladu sa zakonom;

3) neostvarivanja predviđenih rezultata rada, odnosno utvrđene nesposobnosti za rad u skladu sa zakonom;

4) premeštaja bračnog druga, u skladu sa posebnim propisima;

5) ako je bilo zaposleno u inostranstvu, u skladu sa zakonom.

Pravo na novčanu naknadu pripada i nezaposlenom koji je bio u radnom odnosu na određeno vreme ili je obavljao privremene i povremene poslove, osim lica iz člana 5 stav 1 ovog zakona.

Nezaposleni kome je radni odnos prestao na osnovu pismenog sporazuma sa poslodavcem na inicijativu zaposlenog ili otkaza ugovora o radu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima od strane zaposlenog ili otkazom ugovora o radu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima od strane poslodavca ako postoji opravdani razlog koji se odnosi na ponašanje zaposlenog u skladu sa propisima o radu, nema pravo na novčanu naknadu.

Nezaposleni koji je dobrovoljno osiguran ima pravo na novčanu naknadu u visini, pod uslovima i na način utvrđen opštim aktom Nacionalne službe.

Rok za podnošenje zahteva

Član 110

Novčana naknada pripada nezaposlenom od prvog dana od dana prestanka osiguranja, ako se prijavi i podnese zahtev Nacionalnoj službi u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa ili prestanka osiguranja.

Nezaposlenom koji podnese zahtev Nacionalnoj službi po isteku 30 dana od dana prestanka radnog odnosa ili prestanka osiguranja, novčana naknada pripada samo za preostalo vreme prema utvrđenoj dužini trajanja prava na novčanu naknadu.

Pravo na novčanu naknadu nema nezaposleni koji podnese zahtev po isteku vremena za koje mu pravo na novčanu naknadu pripada, u skladu sa ovim zakonom.

U rok iz st. 1 - 3 ovog člana ne računa se vreme za koje je nezaposleni po propisima o zdravstvenom osiguranju bio nesposoban za rad.

Osnovica za utvrđivanje visine novčane naknade

Član 111

Osnovica za utvrđivanje visine novčane naknade je prosečna zarada ili naknada zarade koja je nezaposlenom isplaćena u skladu sa zakonom u poslednjih šest meseci koji prethode mesecu u kojem je prestalo osiguranje.

Ako je isplaćena zarada niža od osnovice na koju je plaćen doprinos, osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini osnovica na koju je plaćen doprinos.

Ako nezaposlenom u periodu iz stava 1 ovog člana nije isplaćena zarada, osnovicu za utvrđivanje novčane naknade čini osnovica na koju je plaćen doprinos.

Visina novčane naknade

Član 112

Novčana naknada utvrđuje se u visini od 60% osnovice iz člana 111 ovog zakona.

Nezaposleni ostvaruje pravo na visinu novčane naknade iz stava 1 ovog člana za prva tri meseca korišćenja prava na novčanu naknadu.

Nezaposleni ima pravo na novčanu naknadu u visini od 50% osnovice iz člana 111 ovog zakona, za preostalo vreme za koje je utvrđeno pravo na novčanu naknadu.

Za vreme dodatnog obrazovanja i obuke iz člana 37 ovog zakona, na koju je nezaposleni upućen od strane Nacionalne službe, novčana naknada iz st. 1, 2 i 3 uvećava se za 10%.

Najniži i najviši iznos novčane naknade

Član 113

Novčana naknada iz člana 112 ovog zakona ne može da bude viša od prosečne mesečne zarade po zaposlenom ostvarene u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike ili niža od minimalne zarade utvrđene u skladu sa zakonom za mesec u kojem se vrši isplata novčane naknade.

Isplata novčane naknade

Član 114

Novčana naknada se isplaćuje za mesec koji prethodi mesecu u kojem se vrši isplata.

Trajanje prava na novčanu naknadu

Član 115

Novčana naknada isplaćuje se nezaposlenom:

- 1) tri meseca, ako osiguranik ima staž osiguranja od jedne do pet godina;
- 2) šest meseci, ako osiguranik ima staž osiguranja duži od pet do 15 godina;
- 3) devet meseci, ako osiguranik ima staž osiguranja duži od 15 do 20 godina;
- 4) 12 meseci, ako osiguranik ima staž osiguranja duži od 20 godina;

5) 24 meseca ako osiguranik ima najmanje 20 godina staža osiguranja i 61 godinu starosti (muškarac), odnosno 56 godina starosti (žena) ili navršenih 38 godina staža osiguranja (muškarac), odnosno 33 godine staža osiguranja (žena) i najmanje 51 godinu života;

6) 24 meseca ako je osiguranik stariji od 55 godina i ima staž osiguranja duži od 25 godina.

Godinom staža osiguranja smatra se navršenih 12 meseci za koje je zaposleni i poslodavac platio doprinos za osiguranje.

Produženje isplate novčane naknade

Član 116

Izuzetno od člana 115 ovog zakona, nezaposlenom se nastavlja isplata novčane naknade:

- 1) za vreme dodatnog obrazovanja i obuke;
- 2) za vreme privremene sprečenosti za rad utvrđene prema propisima o zdravstvenoj zaštiti;
- 3) za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada zbog posebne nege deteta, prema propisima o radu.

Jednokratna isplata novčane naknade

Član 117

Jednokratna isplata novčane naknade nezaposlenom može se odobriti u skladu sa čl. 43 i 44 ovog zakona, pod uslovima utvrđenim opštim aktom Nacionalne službe.

Umanjenje novčane naknade

Član 118

Nezaposlenom se iznos novčane naknade srazmerno umanjuje za iznos prihoda koji ostvari na osnovu autorskog ugovora, obavljanja zanatskih i drugih poslova ili na drugi način stečenog prihoda.

Postupak i način umanjenja novčane naknade utvrđuju se opštim aktom Nacionalne službe.

Obustavljanje isplate novčane naknade

Član 119

Isplata novčane naknade nezaposlenom obustavlja se za vreme trajanja ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova, kao i u slučajevima navedenim u članu 95 ovog zakona.

Član 120

Po prestanku razloga iz člana 119 ovog zakona, nezaposleni ostvaruje pravo na isplatu novčane naknade za preostalo vreme za koje je priznato pravo na novčanu naknadu ako se prijavi i podnese zahtev za ostvarivanje prava Nacionalnoj službi, u roku od 30 dana.

Član 121

Nezaposleni kome je radni odnos prestao 30 dana pre njegovog odlaska na odsluženje, odnosno dosluženje vojnog roka ima pravo na novčanu naknadu ako po povratku podnese zahtev Nacionalnoj službi u roku od 30 dana i ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Nezaposleni iz stava 1 ovog člana novčanu naknadu ostvaruje od dana povratka sa odsluženja vojnog roka.

Ako nezaposleni u roku iz stava 1 ovog člana nije podneo zahtev Nacionalnoj službi, pravo na novčanu naknadu ostvaruje od dana podnošenja zahteva.

Prestanak prava na novčanu naknadu

Član 122

Nezaposlenom prestaje pravo na novčanu naknadu u slučaju neizvršavanja obaveza utvrđenih ovim zakonom:

- 1) nejavljanja Nacionalnoj službi u utvrđenom roku iz člana 91 ovog zakona;
- 2) neodazivanja na poziv Nacionalne službe bez opravdanog razloga;
- 3) neobaveštavanja Nacionalne službe u roku od pet dana o promeni koja je uslov ili osnov za sticanje, ostvarivanje ili prestanak prava na novčanu naknadu;
- 4) odbijanja odgovarajućeg zaposlenja;
- 5) odbijanja ili samovoljnog prekida dodatnog obrazovanja i obuke;
- 6) utvrđivanja od strane nadležnog organa da radi kod poslodavca bez ugovora o radu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima.

U slučaju iz stava 1 tačka 2) ovog člana nezaposleni je dužan da se lično javi i obavesti Nacionalnu službu odmah po prestanku opravdanog razloga.

Nezaposlenom prestaje pravo na novčanu naknadu i u slučaju promene statusa osiguranika, i to:

- 1) zasnivanja radnog odnosa sa punim radnim vremenom;
- 2) ispunjenja uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju ili ostvarivanja prava na porodičnu ili invalidsku penziju, u skladu sa zakonom;
- 3) utvrđene potpune nesposobnosti za rad;
- 4) samostalnog obavljanja zanatske ili druge preduzetničke delatnosti.

Član 123

Osiguranik koji je zaposlen sa nepunim radnim vremenom, zadržava pravo na isplatu novčane naknade u visini razlike između iznosa novčane naknade i iznosa isplaćene zarade kod poslodavca, ako je iznos zarade niži od pripadajućeg iznosa novčane naknade.

Ponovno sticanje prava na novčanu naknadu

Član 124

Nezaposleni kome je prestalo pravo na novčanu naknadu može da ostvari ovo pravo ako ponovo ispuni uslove za sticanje prava na novčanu naknadu, s tim što mu se u staž osiguranja ne uračunava staž za koji je ostvario poslednju novčanu naknadu, osim nezaposlenom koji po prestanku poslednjeg osiguranja ima 25 i više godina staža osiguranja.

Nezaposleni kome je zbog zasnivanja radnog odnosa prestalo pravo na novčanu naknadu pre isteka vremena za ostvarivanje tog prava, nastavlja da koristi pravo na novčanu naknadu za preostalo vreme u utvrđenom iznosu, ako ponovo postane nezaposlen i ako je to za njega povoljnije.

4. Pravo na zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje

Član 125

Korisnik novčane naknade ima pravo na zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje za vreme ostvarivanja prava na novčanu naknadu.

Osnovica na koju se plaćaju doprinosi je utvrđeni iznos novčane naknade.

Obračun i uplatu doprinosa za osiguranje iz stava 1 ovog člana vrši Nacionalna služba, u skladu sa opštim aktom.

Član 126

Članovi porodice korisnika novčane naknade imaju pravo na zdravstveno osiguranje ako nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu.

VIII DOPRINOS ZA OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

1. Stopa doprinosa

Član 127

Stope doprinosa za osiguranje utvrđuje Nacionalna služba, uz prethodnu saglasnost Vlade.

2. Osiguranici

Član 128

Doprinos plaćaju osiguranici, i to:

1) zaposleni i drugo lice koje u skladu sa propisima o radu ostvaruje zaradu, odnosno naknadu zarade i izabrano ili imenovano lice koje za svoj rad prima platu, odnosno naknadu plate, ako zakonom drukčije nije utvrđeno;

2) preduzetnik;

3) osnivač, odnosno suosnivač preduzeća, ako po drugom osnovu nije obavezno osiguran, u skladu sa zakonom.

Doprinos za osiguranika iz stava 1 tačka 1) ovog člana plaća i poslodavac na istu osnovicu i po istoj stopi kao i osiguranik zaposleni.

Doprinos za osiguranike iz stava 1 tačka 1) ovog člana kad obavljaju povremene i privremene poslove plaća i poslodavac na istu osnovicu i po istoj stopi kao i osiguranik, osim lica iz člana 5 stav 1 ovog zakona.

Član 129

Doprinos za zaposlenog koji po propisima o radu koristi pravo na naknadu zarade po osnovu porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta uplaćuje isplatilac naknade.

Član 130

Doprinos za lica koja zbog privremene sprečenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju ostvaruju naknadu zarade na teret organizacije nadležne za zdravstveno osiguranje, obračunava i plaća organizacija nadležna za zdravstveno osiguranje.

Član 131

Doprinos za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti za lica koja u skladu sa propisima o radu obavljaju poslove po osnovu ugovora o volonterskom radu i lica koja se nalaze na stručnom osposobljavanju, dokvalifikaciji ili prekvalifikaciji, na koju ih je uputila Nacionalna služba, plaća Nacionalna služba.

3. Osnovica za plaćanje doprinosa

Član 132

Osnovicu na koju se obračunava i plaća doprinos za osiguranike iz člana 128 stav 1 tačka 1) ovog zakona i za poslodavce, čini zarada i naknada zarade, u skladu sa zakonom, opštim aktom ili ugovorom o radu.

Osnovica iz stava 1 ovog člana, ne može biti niža od najnižih osnovica osiguranja koje čine iznosi utvrđeni u procentu od prosečne zarade zaposlenih u Republici u prethodnom kvartalu, i to za:

1) poslove za koje se ne zahteva stručnost i poslove za koje se zahteva osposobljenost u trajanju do godine dana (I stepen), odnosno do dve godine (II stepen)	37%
2) poslove za koje se zahteva stručnost koja se stiče srednjim obrazovanjem u trajanju do tri godine (kvalifikovani rad - III stepen)	54%
3) poslove za koje se zahteva stručnost koja se stiče srednjim obrazovanjem u trajanju od četiri ili više godina (IV stepen)	65%
4) poslove za koje se zahteva stručnost koja se stiče specijalizacijom nakon srednjeg obrazovanja u trajanju od godinu dana (visokokvalifikovani rad - V stepen)	80%
5) poslove za koje se zahteva stručnost koja se stiče višim obrazovanjem (VI stepen)	87%
6) poslove za koje se zahteva stručnost koja se stiče fakultetskim, odnosno visokim obrazovanjem (VII ₁ stepen)	115%
7) poslove za koje se zahteva stručnost koja se stiče magistraturom ili specijalizacijom na osnovu fakultetskog, odnosno visokog obrazovanja (VII ₂ stepen)	127%
8) poslove za koje se zahteva stručnost stečena doktoratom (VIII stepen)	155%

Osnovica iz stava 1 ovog člana ne može biti viša od petostrukog iznosa prosečne mesečne zarade po zaposlenom u Republici prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Osnovica iz stava 2 ovog člana usklađuje se tromesečno sa kretanjem zarada zaposlenih u Republici, na osnovu podataka republičkog organa nadležnog za poslove statistike. Nominalne iznose osnovice objavljuje Nacionalna služba i primenjuju se od 1. u mesecu po objavljivanju podatka republičkog organa nadležnog za poslove statistike o zaradi po zaposlenom u prethodnom kvartalu.

Osnovicu na koju se obračunava i plaća doprinos po osnovu naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, kao i naknadu zarade po osnovu privremene sprečenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, koju isplaćuje nadležna organizacija, čini ta naknada.

Osnovicu koja služi za obračun i uplatu doprinosa, ako se zarada ili deo zarade isplaćuje sa zakašnjenjem od najmanje šest meseci, čini zarada, odnosno srazmerni deo zarade koji zaposlenom pripada, u skladu sa zakonom i ugovorom o radu, na dan uplate doprinosa.

Član 133

Ako poslodavac ne isplati zaradu najkasnije do 30. u mesecu za prethodni mesec, dužan je da uplati doprinose na najnižu osnovicu iz člana 132 stav 2 ovog zakona.

Pri isplati zarade poslodavac je dužan da plaća razliku između uplaćenog iznosa doprinosa iz stava 1 ovog člana i doprinosa koji se obračunava i plaća na isplaćenu zaradu.

Doprinos za osiguranike zaposlene i poslodavca obračunava i uplaćuje poslodavac i u slučaju neisplaćivanja zarade po propisima koji se primenjuju na dan uplate doprinosa.

Povraćaj više uplaćenog doprinosa iznad najviše osnovice propisane ovim zakonom vrši se na osnovu posebne evidencije koja se o tome vodi u Nacionalnoj službi, u skladu sa opštim aktom Nacionalne službe.

Član 134

Osnovicu na koju se plaća doprinos za lica koja su upućena na rad u inostranstvo, odnosno za zaposlene kod poslodavca koji obavlja delatnost ili usluge u inostranstvu, ako nisu obavezno osigurani po propisima te zemlje, ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, čini zarada, odnosno plata koju bi u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom, ostvarili u zemlji na istim ili sličnim poslovima, a koja ne može biti niža ili viša od osnovica utvrđenih u skladu sa članom 132 ovog zakona.

Član 135

Osnovicu na koju se plaća doprinos za jugoslovenske državljane koji su, na teritoriji Republike zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, i za strane državljane i lica bez državljanstva koji su, na teritoriji Republike, zaposleni kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, kao i zaposleni kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom, čini isplaćena zarada koja ne može biti niža ili viša od osnovica utvrđenih u skladu sa članom 132 ovog zakona.

Član 136

Osnovicu na koju se utvrđuje i plaća doprinos za osiguranike samostalnih delatnosti čini oporeziva dobit utvrđena na osnovu poreskog bilansa, odnosno paušalno utvrđen prihod, u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana, s tim da ta osnovica ne može biti niža od najniže osnovice osiguranja koju čini prosečna mesečna zarada po zaposlenom ostvarena u Republici u prethodnom polugodištu ili viša od petostrukog iznosa te zarade.

Do utvrđivanja oporezive dobiti na osnovu godišnjeg poreskog bilansa i paušalno utvrđenog prihoda, osiguranik iz stava 1 ovog člana plaća mesečnu akontaciju doprinosa

za tekuću godinu na osnovicu koja čini osnovicu za mesečnu akontaciju poreza, s tim da ona ne može biti manja ili viša od osnovice iz stava 1 ovog člana.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, za pojedine kategorije osiguranika samostalnih delatnosti, koji porez na prihode plaćaju na paušalni prihod, najniža osnovica na koju se utvrđuje i plaća doprinos utvrđuje se opštim aktom Nacionalne službe, na koji saglasnost daje Vlada.

Najniže osnovice iz stava 3 ovog člana ne mogu biti niže od osnovica utvrđenih u članu 132 stav 2 tačka 3) ovog zakona.

Najniže osnovice iz ovog člana usklađuju se polugodišnje prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike o kretanju zarada po zaposlenom u Republici.

Usklađene osnovice iz ovog člana objavljuje Nacionalna služba.

Član 137

Osnovicu na koju se utvrđuje i plaća doprinos za lica koja su osnivači odnosno suosnivači privrednih društava, u skladu sa zakonom, koji nisu zasnovali radni odnos u privrednom društvu čiji su osnivač odnosno član, čini poreska osnovica za plaćanje poreza na dobit preduzeća u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dobit preduzeća, s tim da ta osnovica ne može biti niža od najniže osnovice osiguranja koju čini prosečna mesečna zarada po zaposlenom ostvarena u Republici u prethodnom polugodištu ili viša od petostrukog iznosa te zarade, prema podacima koje objavljuje republički organ nadležan za poslove statistike.

Do utvrđivanja oporezive dobiti na osnovu godišnjeg poreskog bilansa, osiguranici iz stava 1 ovog člana plaćaju mesečnu akontaciju doprinosa za tekuću godinu, koja ne može biti niža od najniže osnovice osiguranja i koju čini prosečna mesečna zarada po zaposlenom ostvarena u Republici u prethodnom polugodištu ili viša od petostrukog iznosa te zarade, prema podacima koje objavljuje republički organ nadležan za poslove statistike.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, osnovicu na koju se obračunava i plaća doprinos za osiguranike iz stava 1 ovog člana, koji su zasnovali radni odnos sa privrednim društvom čiji su osnivači, čini zarada u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom, s tim da osnovica ne može biti niža ili viša od osnovica utvrđenih u članu 132 ovog zakona.

Član 138

Ako se prihod od samostalne delatnosti, odnosno dobit privrednog društva deli na više osiguranika, pojedinačnu osnovicu za utvrđivanje i plaćanje doprinosa za svakog od njih čini njihov udeo u ostvarenom prihodu ili dobiti, s tim da pojedinačna osnovica ne može biti niža od najniže osnovice osiguranja koju čini prosečna mesečna zarada po zaposlenom ostvarena u Republici u prethodnom polugodištu ili viša od petostrukog iznosa te zarade, prema podacima koje objavljuje republički organ nadležan za poslove statistike.

Ako osiguranik samostalnih delatnosti istovremeno ostvaruje prihod od samostalne delatnosti i član je privrednog društva, osnovicu za plaćanje doprinosa čini prihod od samostalne delatnosti i dobit privrednog društva ili zarada koju ostvari u privrednom društvu, ako je sa privrednim društvom čiji je član zasnovao radni odnos, s tim da ta osnovica ne može biti niža od najniže osnovice osiguranja koju čini prosečna mesečna zarada po zaposlenom ostvarena u Republici u prethodnom polugodištu ili viša od petostrukog iznosa te zarade, prema podacima koje objavljuje republički organ nadležan za poslove statistike.

Član 139

Osiguranici samostalnih delatnosti, uz podnošenje zahteva nadležnom poreskom organu, mogu plaćati doprinos na veće osnovice od osnovica utvrđenih ovim zakonom, s tim da te uvećane osnovice ne mogu biti više od najviše osnovice utvrđene ovim zakonom.

4. Obračun i uplata doprinosa

Član 140

Obračun i plaćanje doprinosa za osiguranika zaposlenog i za poslodavca vrši poslodavac, odnosno isplatilac naknade istovremeno sa isplatom zarade, odnosno naknade zarade po propisima koji se primenjuju na dan isplate zarade, odnosno naknade zarade.

Doprinos za osiguranike zaposlene koji ostvaruju prihod, odnosno dobit po osnovu samostalne delatnosti plaća sam osiguranik na isti način i u istim rokovima, kao i osiguranik samostalnih delatnosti.

Član 141

Obradu podataka i kontrolu pravilnosti obračuna i uplate doprinosa vrši nadležni poreski organ, u skladu sa propisima kojima se uređuje poreski postupak, koji je o tome dužan da obaveštava Nacionalnu službu i Ministarstvo jedanput mesečno, a najkasnije do 30. u mesecu za prethodni mesec.

Ministar, ministar nadležan za poslove finansija i ekonomije, ministar nadležan za poslove zdravlja i ministar nadležan za socijalna pitanja, sporazumno propisuju način obračuna i uplate doprinosa, kao i sadržinu obrasca koji dostavlja poslodavac.

Član 142

Utvrđivanje i naplatu doprinosa za osiguranike samostalnih delatnosti iz člana 128 stav 1 tač. 2) i 3) vrši nadležni poreski organ, u skladu sa zakonom kojim se uređuje poreski postupak.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nadležni poreski organ ne utvrđuje i ne vrši naplatu doprinosa za osiguranike iz člana 128 stav 1 tačka 3) koji su zasnovali radni odnos u privrednom društvu čiji su osnivači, odnosno članovi.

Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da Nacionalnoj službi i Ministarstvu dostavi obaveštenje, odnosno obrađene podatke o utvrđenim i naplaćenim doprinosima kvartalno, a najkasnije 30 dana od dana isteka kvartala.

Član 143

U pogledu načina utvrđivanja doprinosa, rokova, kamata, načina plaćanja i ostalog što nije posebno uređeno ovim zakonom, osim odredaba koje se odnose na zastarelost, poreska oslobađanja i olakšice, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje poreski postupak.

5. Sredstva dobrovoljnog osiguranja

Član 144

Sredstva doprinosa za dobrovoljno osiguranje vode se i koriste posebno.

6. Obaveza urednog ostvarivanja prava i efikasne upotrebe sredstava

Član 145

Nacionalna služba posluje sredstvima iz člana 74 ovog zakona na način kojim se obezbeđuje uredno ostvarivanje prava koja se, u skladu sa zakonom, ostvaruju preko Nacionalne službe i unapređuje efikasnost upotrebe kapitala kojim raspolaže.

IX POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ OSIGURANJA

Član 146

O pravima nezaposlenog u prvom i drugom stepenu odlučuju nadležni organi Nacionalne službe, određeni opštim aktom.

Protiv konačnog rešenja Nacionalne službe, nezaposleni može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.

X NADZOR NAD RADOM NACIONALNE SLUŽBE I AGENCIJE

Član 147

Nadzor nad zakonitošću rada i akata, kao i stručni nadzor nad radom Nacionalne službe i agencije vrši Ministarstvo.

Član 148

Nadzor nad radom Nacionalne službe i agencije Ministarstvo vrši najmanje jednom u dve godine.

Izveštaj o izvršenom nadzoru dostavlja se u roku od 15 dana Nacionalnoj službi ili agenciji.

Član 149

Nacionalna služba i agencija obavezni su da preduzmu mere za otklanjanje utvrđenih nedostataka u roku od mesec dana od prijema izveštaja i o tome obaveste Ministarstvo.

Član 150

Ministar propisuje sadržinu, način i postupak sprovođenja stručnog nadzora.

XI KAZNENE ODREDBE

Član 151

Novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac preduzetnik, a novčanom kaznom od 200.000 do 400.000 dinara poslodavac pravno lice, ako ne prijavi:

- 1) potrebu za zapošljavanjem (član 100. tačka 1);
- 2) zasnivanje radnog odnosa i zaključivanje ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova (član 100 tačka 2);
- 3) osiguranje zaposlenog (član 100 tačka 3);
- 4) prestanak radnog odnosa (član 100 tačka 4);
- 5) prestanak osiguranja (član 100 tačka 5).

Novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac preduzetnik, a novčanom kaznom od 200.000 do 400.000 dinara poslodavac pravno lice, ako nezaposlenom sa kojim je obavio razgovor o zaposlenju ne izda odgovarajuću ispravu u skladu sa članom 4 stav 4 ovog zakona.

Za prekršaj iz st. 1 i 2 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 10.000 do 20.000 dinara.

Član 152

Novčanom kaznom od 200.000 do 400.000 dinara kazniće se za prekršaj Nacionalna služba, ako:

- 1) naplati naknadu za usluge koje pruža licu koje traži zaposlenje i poslodavcu (član 10 stav 1);
- 2) ne zaključi sporazum sa nezaposlenim (član 14);

3) ne oglasi prijavu o potrebi za zapošljavanjem na način propisan u članu 17 ovog zakona;

4) ne vodi ili neuredno vodi evidencije propisane ovim zakonom (čl. 88 i 98).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u Nacionalnoj službi novčanom kaznom od 10.000 do 20.000 dinara.

Član 153

Novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik koji je osnovao agenciju, a novčanom kaznom od 200.000 do 400.000 dinara pravno lice koje je osnovalo agenciju, ako:

1) od nezaposlenog lica naplati naknadu za izvršenu uslugu (član 10 stav 2);

2) ako obavlja poslove zapošljavanja maloletnih lica, kao i poslove zapošljavanja na radnim mestima sa povećanim rizikom (član 75 stav 3);

3) ako za vreme štrajka posreduje u zapošljavanju nezaposlenih za rad na poslovima učesnika štrajka osim na poslovima za koje nije obezbeđen minimum procesa rada (član 75 stav 4);

4) obavlja poslove zapošljavanja bez dozvole Ministarstva (član 76 stav 1).

5) ako se bavi poslovima zapošljavanja za koje nije registrovana (član 76 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 10.000 do 20.000 dinara.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 154

Nacionalna služba počinje sa radom danom upisa u registar nadležnog organa, u skladu sa zakonom.

Republički zavod za tržište rada prestaje sa radom danom početka rada Nacionalne službe.

Nacionalna služba preuzima zaposlene, imovinu, prava i obaveze Republičkog zavoda za tržište rada.

Član 155

Nezaposleni koji do stupanja na snagu ovog zakona ostvaruje pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti, ostvaruje to pravo u obimu i trajanju na osnovu propisa koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupak za ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti koji nije pravnosnažno okončan do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 156

Osigurancima samostalnih delatnosti doprinos, koji su u toku 2002. godine akontaciono plaćali na zaradu, predstavlja konačan obračun doprinosa za 2002. godinu.

Osigurancima samostalnih delatnosti koji su doprinos u toku 2002. godine plaćali na paušalni prihod i procenjenu najnižu osnovicu osiguranja za period jun-decembar 2002. godine, konačan obračun doprinosa za tu godinu vrši se na najnižu osnovicu osiguranja ako razlika između najniže osnovice i procenjene osnovice iznosi do 3%.

Ako je razlika iz stava 2 ovog člana veća od 3%, konačan obračun doprinosa za tu godinu biće akontativno plaćen doprinos na procenjene osnovice, uvećan za 3%.

Član 157

Osnovice koje su se za osiguranike zaposlene primenjivale u maju 2003. godine, prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, primenjivaće se do utvrđivanja najnižih osnovica iz člana 132 stav 2 ovog zakona.

Najniže osnovice iz stava 1 ovog člana utvrdiće se na osnovu podatka organa nadležnog za poslove statistike o prosečnoj zaradi po zaposlenom u Republici za period april-jun 2003. godine.

Član 158

Ministar će doneti bliže propise na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 159

Danom stupanja na snagu ovog zakona zaposleni u Nacionalnoj službi nemaju obavezu polaganja ispita za rad u zapošljavanju, osim pripravnika koji su dužni da ga polože u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 160

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava nezaposlenih lica ("Službeni glasnik RS", br. 22/92, 73/92, 82/92, 56/93, 67/93, 34/94, 52/96, 46/98 i 29/2001).

Član 161

Odredbe opštih akata Republičkog zavoda za tržište rada koje nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, primenjuju se do donošenja opštih akata Nacionalne službe, a najduže šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 162

Nacionalna služba je dužna da u roku od 12 meseci od početka rada zaključi sporazum sa nezaposlenim u smislu člana 14 ovog zakona.

Član 163

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".